ГОДНАЯ СТАРАСЦЬ ДОМА І НЕ ТОЛЬКІ

Вопыт сацыяльнага абслугоўвання пенсіянераў Віцебскай вобласці цікавіць расіян

У Воранаўскім доме–інтэрнаце для састарэлых і людзей з абмежаванымі магчымасцямі.

Кожны чацвёрты — пенсіянер

У Прыдзвінскім краі ў пажылым узросце каля 25,3 % — прыблізна 298,6 тысячы — чалавек. У многіх сацыяльных «ноу-хау» вобласць была першапраходцам. Потым яны пераймалася ў іншых абласцях і ў прыгранічны. Каб рэалізоўваць новыя формы работы з састарэлым насельніцтвам, вывучаўся перадавы еўрапейскі вопыт, выкарыстоўваліся свае напрацоўкі.

Цяпер у пенсіянераў, якія маюць патрэбу ў дзяржаўным клопаце, ёсць багаты выбар: ад санаторыя дома да адмысловых «дзіцячых садкоў» на дзень. А калі ўжо ёсць намер жыць у дзяржаўнай установе, умовы самыя годныя.

Дарэчы, стан спраў у іх вывучалі на месцы не так даўно дэпутаты абласнога Савета, пабываўшы ў Воранаўскім доме-інтэрнаце для састарэлых і людзей з абмежаванымі магчымасцямі Віцебскага раёна. Тут адначасова могуць жыць каля 140 чалавек. У пакоях — па адным, два чалавекі.

У «садок» на дзянёк

Новая паслуга ў гэтай установе — магчымасць знаходзіцца ў інтэрнаце не ўвесь час, а колькі захочацца: ад аднаго дня і больш. Жартам персанал і самі бабулі-дзядулі называюць гэта «дзіцячым садком для састарэлых».

У ахвотных, такім чынам, ёсць выдатная магчымасць пажыць у цеплыні і клопаце, калі цяжка паліць у печы ў халодны час года. Некаторыя проста хочуць цікава правесці час, каб было з кім пагутарыць, заняцца рукадзеллем. Ва ўстанове больш за дзесяць гурткоў: вышывання, праваслаўны, за здаровы лад жыцця. Ёсць і падсобная гаспадарка, у якой вырошчваюць агародніну. І многія пенсіянеры з задавальненнем працуюць там. Як і ў майстэрнях, напрыклад па вырабе сувеніраў з ільну, штучных кветак.

Старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ЦЯРЭНЦЬЕЎ канстатаваў, што «ў вобласці ў такіх інтэрнатах самыя годныя ўмовы. Праблем з размяшчэннем няма. Канешне, ніхто не заклікае, як той казаў, «здаваць» сюды старых. Але ж, калі чалавек у паважным узросце жыве адзін, здароўе дрэннае, дык чаму б не дажыць свой век у годных умовах?»

«Гасцям», а менавіта так паважліва называюць тут пенсіянераў, прапануюць таксама рэабілітацыйныя праграмы, водныя працэдуры.

Дарэчы, у вобласці функцыянуе 15 стацыянарных устаноў сацыяльнага абслугоўвання, у якіх пражывае звыш 3,5 тысячы чалавек.

І дома паклапоцяцца

Летась у Прыдзвінскім краі паспяхова выпрабавалі паслугу — дзённы комплексны догляд людзей у паважным узросце, якія яшчэ не маюць права на гарантаваныя дзяржавай сацпаслугі. «Першапраходцамі» сталі Аршанскі, Лёзненскі і Пастаўскі раёны.

Як удакладнілі ва ўпраўленні сацыяльнай падтрымкі насельніцтва і стацыянарных устаноў камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Віцебскага аблвыканкама, вельмі неабходны такі клопат людзям, якія, напрыклад, пасля выпіскі з бальніцы знаходзяцца дома пасля інсульту. Або ўзнікае шмат праблем у тых, хто перанёс аперацыю пасля пералому шыйкі сцягна — вельмі небяспечная сітуацыя. Такія фактычна не могуць выйсці з дома. Многім неабходна дапамога, каб памыцца ці перадзецца. Паслугі платныя, але даступныя па цане для людзей нават з параўнальна невялікімі даходамі.

Усё больш запатрабаваная такая паслуга, як хатні санаторый: пасля агляду медыкаў праводзіцца рэкамендаваны курс рэлаксацыі, рэабілітацыі. Старыя могуць дома паправіць настрой пры дапамозе святлотэрапіі, падчас праслухвання прыемнай музыкі, навучыцца правільнаму дыханню, якое аднаўляе сілы...

Вучаць і самастойна займацца скандынаўскай хадой. А ў Сенненскім раёне актыўна ў свой час узяліся за навучанне пенсіянераў катанню на веласіпедзе. «Колы», дарэчы, можна ўзяць бясплатна.

Супрацоўнічаюць і вучаць

Пяты год Віцебшчына супрацоўнічае з маскоўскім геранталагічным навукова-даследчым медыцынскім цэнтрам. Мэта — зрабіць старэнне часам, калі чалавек максімальна эфектыўна жыве.

У Маскве ў адным з інстытутаў павышэння кваліфікацыі сацыяльныя работнікі з Віцебшчыны сталі слухачамі курса па асновах медыцынскіх ведаў па доглядзе састарэлых. Гэта вельмі важна, бо трэба ведаць і медыцынскія нюансы.

У сваю чаргу, вялікую цікавасць да беларускага вопыту праяўляюць у прыгранічных рэгіёнах Расіі. У прыватнасці, пра гэта расказала **першы намеснік губернатара Пскоўшчыны Вера ЕМЯЛЬЯНАВА**. Падчас сустрэчы ў аблвыканкаме абмяркоўваліся пытанні супрацоўніцтва ў сферах сацыяльнай абароны, аховы здароўя, занятасці. Расіяне агучылі, што плануюць укараніць у сябе беларускія стандарты — наконт функцыянавання інтэрнатаў, надомнага абслугоўвання пенсіянераў ды іншыя.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

РОДНЫЯ НЕ ПА КРЫВІ, А ПА ДУШЫ

Здараецца, і даволі часта, што пад адным дахам не могуць ужыцца нават родныя, сваякі: дзеці з бацькамі, бабулі, дзядулі — з унукамі. А бывае, што чужыя людзі становяцца блізкімі не па крыві, а па душы.

У сям'і Занкавіч з аграгарадка Любань Вілейскага раёна пражывае інвалід другой групы Таццяна Душкіна. Дзяўчынка нарадзілася з сіндромам Даўна. Яе даглядала маці. Але жанчына адышла ў іншы свет, а сястра цяжка захварэла і не змагла ўзяць клопат аб нямоглай Таццяне на сябе. Вядома, сам-насам з горам сацыяльныя службы не пакінулі б інваліда, уладкавалі б у інтэрнат. Аднак лёс распарадзіўся інакш, выпадкова звёўшы 53-гадовую жанчыну з Вольгай Занкавіч. Вольга Мікалаеўна з мужам выгадавалі трох дачок, дачакаліся ўнукаў. Здавалася б, жыві ды радуйся. Аднак Вольга Мікалаеўна — сацыяльны работнік — адна з тых, хто спачувае гору іншага, чужы боль успрымае як уласны. Таму і вырашыла ўзяць у сям'ю Таццяну. Муж Аляксандр Уладзіміравіч падтрымаў жонку.

Для новага члена сям'і ў кватэры выдзелілі асобны пакой. Жанчына не можа ні прыгатаваць ежу, ні прыбрацца, ні купіць прадукты. Усё гэта робіць за яе гаспадыня. Больш за тое, вучыць яе пісаць, чытаць, маляваць, вязаць кручком дываны з падручных матэрыялаў. Асабліва задаволеная Таццяна, калі Вольга Мікалаеўна ў вольны час садзіцца разам з ёй гуляць у шашкі.

У Нарачанскім сельсавеце Ганна Кісель са сваім мужам прытулілі 59-гадовага Анатоля Міцкевіча, у якога няма ні сваякоў, ні блізкіх, якія б маглі паклапаціцца аб інвалідзе другой групы.

У пасёлку Партызанскім Рэгіна Зіновіч пусціла ў свой дом адзінокую пенсіянерку 1932 года нараджэння Ганну Захараву, з якой сябравалі яе бацькі. А калі тыя памерлі, то стала для яе як родная маці. Сацыяльныя работнікі адзначаюць, што жанчыны вельмі сябруюць, у іх хаце заўсёды чыста, акуратна, утульна. Яны радуюцца гасцям і вельмі цёпла адклікаюцца адна аб адной. Таму да іх заўсёды прыемна наведвацца.

— Гэтыя тры сям'і, якія раней былі прыёмнымі, пагадзіліся перайсці ў статус замяшчальных. Паміж раённым тэрытарыяльным цэнтрам сацыяльнага абслугоўвання, прынятым і памочнікам заключаны трохбаковыя дагаворы. Памочнік гэта — фізічнае асоба, якая аказвае паслугі ў форме сацыяльнага абслугоўвання ў замяшчальнай сям'і, — тлумачыць **загадчыца аддзялення сацыяльнай дапамогі дома Вілейскага ТЦСАН Данута РАМАНОЎСКАЯ**. — У дакуменце дакладна вызначаны адрас пражывання, адказнасць, абавязкі і правы ўсіх зацікаўленых бакоў, а таксама паслугі, якія павінна аказваць сям'я, парадак скасавання дагавора. Дадаткова прынятыя пагадненні, якія прадугледжваюць крыніцы фарміравання агульнага бюджэту замяшчальнай сям'і, і артыкулы яго расходавання. Папярэдне гэтыя ўмовы ўзгадняюцца з усімі ўдзельнікамі працэсу. Бюджэт складаецца як са сродкаў прынятага ў сям'ю, так і памочніка.

Памочнік за сваю работу не атрымлівае зарплату, паколькі не лічыцца ў штаце цэнтра. Таму, зразумела, яму цяжка ўзваліць на сябе дадатковыя расходы па ўтрыманні новага члена сям'і. А састарэлым людзям і інвалідам, якія часта хварэюць, неабходныя лекі, часам дарагія, прадукты харчавання, адзенне, абутак, мыйныя сродкі. Акрамя таго, яны карыстаюцца паслугамі сувязі, камунальна-бытавымі. Памочнікі, вядома ж, не патрабуюць справаздачы за кожны рубель. Усё выбудоўваецца на ўзаемным даверы.

У Вілейскім раёне ў 2016—2017 гадах было восем прыёмных сем'яў. У дзвюх з іх старыя адышлі ў іншы свет. У статус замяшчальных перайшлі тры. Астатнія пакуль думаюць.

Фота Анатоля КПЕШЧУКА.

Паводле новай рэдакцыі закона «Аб сацыяльным абслугоўванні» працэдура афармлення стала больш складанай, працяглай, а рамкі больш жорсткімі. Пры райвыканкаме створана спецыяльная камісія, якая прымае адпаведнае рашэнне, абавязкова заключаецца трохбаковы дагавор. Усё гэта патрабуе дадатковага часу. У нарматыўнай базе дакладна агавораны крытэрыі, якім павінна адпавядаць замяшчальная сям'я. Прыняць сюды цяпер можна толькі непрацаздольнага адзінокага чалавека, які дасягнуў 75 гадоў, або інвалідаў першай і другой групы, што пастаянна пражываюць на тэрыторыі Беларусі. Прычым грамадзянін, які бярэ іх да сябе, павінен быць дзеяздольным ва ўзросце ад 18 да 65 гадоў. Акрамя таго, патрабуецца адпаведнае рашэнне райвыканкама аб пераходзе ў новы статус.

З аднаго боку, гэтыя навацыі нядрэнныя, уносяць дакладнасць і канкрэтнасць у працэс. З другога, стала вузейшым поле дзейнасці. У Вілейскім раёне, напрыклад, ёсць прыёмныя сем'і, дзе памочнікі дасягнулі 67—68 гадоў. Па гэтай прычыне такія сем'і не могуць стаць замяшчальнымі. Работнікі ТЦСАН выязджаюць у сельсаветы, на месцы вядуць работу з сем'ямі, якія маглі б узяць да сябе састарэлых, інвалідаў, тлумачаць ім, як гэта найлепш зрабіць. Пакуль такіх альтруістаў мала. Але хто мэтанакіравана працуе, той і дамагаецца вынікаў.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.